SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

Lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry (SBB) kiittää mahdollisuudesta toimittaa lausunnon. Esitämme seuraavat huomiot hallituksen esitykseen.

SBB pitää tärkeänä, että talousvaliokunta pyytää biokaasusektorin toimijoilta kirjallista lausuntoa hallituksen esitykseen, sillä usein biokaasu jää huomioitta vastaavissa kaasua koskevissa tarkasteluissa.

Kaasuverkot

SBB:llä ei ole huomautettavaa lakimuutoksiin maakaasumarkkinalain osalta, mutta arviomme mukaan hallituksen esityksen nykytilakuvaus maakaasumarkkinoita koskien on nyt puutteellinen uusiutuvien kaasujen osalta ja esitämme tältä osin täydennyksiä perustelumuistion kohtaan ”2.9 Rajat ylittäviä sähköjohtoja ja maakaasuputkia koskeva sääntely” seuraavaa täsmennystä (punaisin hakasulkein):

> "Maakaasun osalta ulkomaanyhteydet ovat tärkeässä roolissa, koska Suomessa ei ole kansallista maakaasun tuotantoa [, mutta uusiutuvien kaasujen tuotannon osuus suhteessa kulutukseen on kasvamassa.] ~~ja uusiutuvien kaasun tuotannon osuus on pieni suhteessa kulutukseen.~~"

Lisäksi perustelumuistioon tulisi lisätä perustiedot suomalaisen uusiutuvan kaasun tuotanto- ja käyttömääristä ja markkinoista. Näin voidaan aidosti arvioida säädösmuutosten vaikutusta maakaasun ja uusiutuvien kaasujen toimitusvarmuuteen ja energiahuollon varmuuteen sekä sähkön tai maakaasun tarjontaan ja hintaan.

Perustelut:

Metaanimarkkinat koskettavat maakaasun ohella myös uusiutuvia kaasuja. Lakiesityksen perusteluissa mainitaan ainoastaan ‘uusiutuva vety’, muttei ‘uusiutuvia kaasuja’, ‘biokaasua’, ‘biometaania’, ‘e-metaania’ eikä ‘RFNBO-polttoaineita’. SBB haluaa huomauttaa, että Suomessa on suunnitteilla lukuisia uusiutuvien kaasujen tuotantolaitoksia, joissa suunnitelmissa on tuottaa e-metaania (RFNBO), jota käytetään siis samoissa käyttökohteissa kuin maakaasua ja biometaania. Bio- ja e-metaanin ja maakaasun osalta maakaasuverkko on relevantti. Suunnitteilla oleva vedyn siirtoverkko on vetyä varten.

Uusiutuvia kaasuja tuotetaan tällä hetkellä kotimaisissa biokaasu- ja biometaanin tuotantolaitoksissa sekä Harjavallan e-metaanin tuotantolaitoksessa. Tuotantomäärien odotetaan kasvavan tulevina vuosina. Tilastokeskuksen tietojen mukaan vuonna 2023 biometaanin tuotanto oli noin 243 GWh

(+15 % vuoteen 2022 verrattuna) ja biokaasun tuotanto noin 676 GWh (-7 %). Yhteensä tuotanto oli 920 GWh (-2 %). Vuonna 2023 biokaasun osuus metaanin kokonaiskulutuksesta oli 7 %. Jos biokaasun tuotanto olisi 4 TWh, niin biokaasun osuus metaanin kokonaiskulutuksesta olisi 32 % nykykäyttömäärässä.

Osa biometaanista syötetään kaasuverkkoon, mutta merkittävä osa kulutetaan kaasuverkon ulkopuolella. Suomalaisia biometaanin tuotantolaitoksia on suoraan liitettynä kansalliseen maakaasun siirtoverkkoon 4 laitosta (Lahti, Riihimäki, Lohja, Kouvola), minkä lisäksi 1 laitos on liitettynä siirtoverkkoon yhteydessä olevaan jakeluverkkoon (Mäntsälä). Vuoden 2025 alusta alkaen maakaasuverkon ulkopuolella tuotettua biometaania voidaan syöttää jakeluverkkoon Mäntsälän konttisyöttöasemasta. Tämän lisäksi Gasgrid Finland Oy:llä on suunnitelmia vastaavien konttisyöttöasemien perustamisesta kaasuverkon yhteyteen. Konttisyöttöasemat luovat joustoa kansalliseen kaasumarkkinaan, mikä hyödyttää paitsi biokaasu/biometaania että varmasti myöhemmin myös e-metaania. Kaasuverkkoon syöttäminen mahdollistaa biometaanin varastoinnin ja kuljetuksen kustannustehokkaasti, sillä näin voidaan välttyä esimerkiksi kalliilta kaasun nesteytyslaitoksen investoinnilta. Lisäksi kansallisen siirtoverkon kautta suomalaista biometaania ja e-metaania voidaan saattaa Keski-Euroopan markkinoille Balticconnetorin kautta, mikä laajentaa markkinoita. SBB uskoo, että biometaanin syöttömäärät kaasuverkkoon lisääntyvät tulevaisuudessa.

Melkeinpä kaikki Suomessa tuotettu biometaani kulutetaan Suomessa, pääasiallisesti tieliikennekäytössä. Teollisuuskäyttö on myös kasvussa. Biometaanin käytön osalta huomion arvoista on se, että Suomeen tuodaan kasvavassa määrin biometaania. Energiaviraston tuoreiden tilastojen mukaan vuonna 2024 Suomessa myönnettyjen uusiutuvan kaasun alkuperätakuiden määrän oli 343 GWh (voivat olla biometaanille tai raakabiokaasulle myönnettyjä), kun taas uusiutuvan kaasun alkuperätakuita tuotiin Suomeen lähes 450 GWh. Tuonti kasvoi noin 86 prosenttia.[1]

Sähköverkot

SBB pitää lakiesityksessä hyvänä ja kannatettavana, sillä se mahdollistaa uusiutuvan vedyn tuotannon edellytyksiä. SBB:llä ei ole huomautettavaa lakimuutoksiin sähkömarkkinalain osalta. Sähkömarkkinoiden jatkotyössä SBB pitää kuitenkin tärkeänä varmistaa, että sähkö- ja energiajärjestelmän kehittämisessä huomioidaan jatkossakin myös pienimuotoinen ja hajautettu energian tuotanto.

[1] https://energiavirasto.fi/-/uusiutuvan-lammon-ja-jaahdytyksen-alkuperatakuista-ylitarjontaa

Perustelut:

Sähköverkkojen osalta esitys vaikuttaa biokaasusektoriin sitä kautta, että biokaasulaitoksissa tuotettavaa biokaasua voidaan hyödyntää sähkön tuottamiseen.

Sähkön tuotantomäärät biokaasusta ovat vähäisiä, yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotanto on määrällisesti merkittävämpää. Kuitenkin kun katsotaan viimeisimpiä biokaasusektorin investointeja ja suunnitteilla olevia investointeja, niin kiinnostus on nimenomaan jalostaa biokaasua biometaaniksi käytettäväksi ajoneuvoissa, teollisuudessa ja syötettäväksi maakaasuverkkoon[2]. Vaikka biokaasusta tehtävä sähkö on määrällisesti vähäistä, niin sähköntuotannon merkitys biokaasusektorille voi kasvaa hallituksen puoliväliriihen päätöksen myötä, kun hallitus valmistelee EU:n sähkömarkkinauudistuksessa määritellyn fossiilittoman jouston tukimekanismin käyttöönottoa. Sen tavoitteena on saada sähkömarkkinoille mukaan nopeammin käynnistyvää kapasiteettia, kuten moottorivoimalaitokset ja kaasuturbiinit. Tavoitteena on, että investointitukihaku tai -kilpailutus järjestettäisiin vuoden 2025 aikana.[3]

Energiayhteisöt

Ehdotuksen tavoitteena on vahvistaa paikallisten energiayhteisöjen toimintaedellytyksiä, erityisesti suurjännitteisissä jakeluverkoissa. SBB pitää tärkeänä edistää energiayhteisöjen asemaa sekä sähkö- että kaasumarkkinoilla. Sähkö- ja uusiutuvien kaasujen markkinat ovat murroksessa, ja lainsäädäntöä on osin vasta muotoutumassa. Tietyissä tapauksissa voitaisiin harkita myös sääntelyn pilotointia ja kokeilua rajatuissa testiympäristöissä. Euroopan unioni antoi vuonna 2020 suosituksia, joissa jäsenvaltioita kehotetaan hyödyntämään sääntelyn testiympäristöjä ja kokeilulausekkeita.

Lisätiedot: Anna Virolainen-Hynnä, Toiminnanjohtaja, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
Eteläranta 10, 00131 Helsinki, Finland +358 400 987 805 | anna.virolainen-hynna@biokierto.fi

[2] SBB:n kokoama listaus vireillä olevista biokaasu- ja biometaanin laitoshankeinvestoinneista (tilanne 7.4.2025)
[3] https://vm.fi/documents/194055633/200124281/Energia-alan+kasvutoimikirjaukset+hallituksen+puoliv%C3%A4liriihess%C3%A4+2025.pdf/dba39bc0-3896-d1eb-bcda-ea6e269812f3/Energia-alan+kasvutoimikirjaukset+hallituksen+puoliv%C3%A4liriihess%C3%A4+2025.pdf?t=1745431901109